



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Δ/ση: Λ. Συγγρού 15 – 17

Τ.Κ.: 117 43 Αθήνα

Τηλ.: 213 20 63 822

213 20 63 776

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Συνεδρίαση 54^η

Απόφαση υπ' αριθμ. 1887/2025

Στην Αθήνα, σήμερα **21-11-2025**, ημέρα **Παρασκευή** και ώρα **12:00´** η **Περιφερειακή Επιτροπή** συνήλθε σε **έκτακτη** συνεδρίαση **μέσω τηλεδιάσκεψης**, λόγω του επείγοντος των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ: 1441318/21-11-2025 πρόσκληση του Προέδρου της η οποία κοινοποιήθηκε νόμιμα στα μέλη της, στους Αντιπεριφερειάρχες και στις παρατάξεις, στις 20-11-2025.

Η επιτροπή συνεδριάζει εκτάκτως καθώς σχετικά με τα νομικά θέματα εκπνέουν οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων.

Θέμα 3^ο

Άσκηση ή μη έφεσης (α) κατά της υπ' αρ. 9818/2025 απόφασης του 25ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και (β) κατά της υπ' αρ. 9507/2025 απόφασης του 18ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Στην συνεδρίαση συμμετέχουν:

Ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Επιτροπής, κος Νικόλαος Χαρδαλιάς και

Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Τουμαζάτου Μαριάννα
- Κωνσταντέλλου Αθηνά
- Γώγος Χρήστος
- Παπασπύρου Αθανασία
- Βλάχου Γεωργία
- Μπαλάφας Γεώργιος
- Λογοθέτη Αικατερίνη

Τα αναπληρωματικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
- Μαγγανάρης Νικόλαος
- Τάτσης Γεώργιος

Απόντες από την συνεδρίαση:

Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Βάρσου Μαργαρίτα
- Κατσικάρης Δημήτριος
- Γεράκη Αικατερίνη

Εκ των ανωτέρω απόντων τακτικών μελών τα τρία (3) έχουν αντικατασταθεί από τα αναπληρωματικά μέλη.

Χρέη Γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής εκτελεί η υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, κα Παναγιώτα Γιαννάκου.



Αφού διαπιστώθηκε απαρτία καθώς στην συνεδρίαση συμμετέχουν 11 από τα 11 μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Χαρδαλιάς Νικόλαος δίνει το λόγο στον κ. Λυκοτραφίτη, ο οποίος ενημερώνει τα μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής για τα εξής:

Κατόπιν σχετικών εγγράφων του Γραφείου μας αναφορικά με το δικαστικό χειρισμό σε δεύτερο βαθμό, μεταξύ άλλων και των ανωτέρω υποθέσεων σχετικά με την πυρκαγιά της 23-07-2018 στην Ανατολική Αττική, τις οποίες είχε χειριστεί ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου εξωτερική δικηγορική εταιρεία, διαβιβάστηκαν στο Γραφείο μας με το υπ' αρ. πρωτ. 1377023/07-11-2025 έγγραφο της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής οι έγγραφες απόψεις που είχαν αποσταλεί από την ως άνω υπηρεσία προς το δικάσαν Δικαστήριο, για τις δικές μας ενέργειες.

Ενόψει των ανωτέρω, σας διαβιβάζουμε τις ανωτέρω δικαστικές αποφάσεις, που κοινοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Αττικής την 26-09-2025 (**λήξη προθεσμίας για την τυχόν άσκηση έφεσης την 25-11-2025**) και σας εκθέτουμε τα εξής:

Με την υπ' αρ. **9818/2025** απόφαση του 25^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών έγινε εν μέρει δεκτή η με αρ. εισαγ. ΑΓ4381/2023 αγωγή και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση των εναγομένων (Ελληνικού Δημοσίου, Περιφέρειας Αττικής και Δήμου Μαραθώνα), ευθυνομένων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, να καταβάλουν, εντόκως νομίμως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως, στην 1^η ενάγουσα (Κ.Ε.) το συνολικό ποσό των 42.018,03€, εκ του οποίου ποσό των 40.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, πλην άλλων, ένεκα του τραυματισμού της (πολυεγκαυματίας) και ποσό 2.018,03€ για τις ζημίες στην εξοχική κατοικία της, στην οικοσκευή και στα προσωπικά της αντικείμενα, στο δε, δεύτερο ενάγοντα (Κ.Γ.) το συνολικό ποσό των 4.018,03€, εκ του οποίου ποσό 2.018,03€ για τις ζημίες στην εξοχική κατοικία του, στην οικοσκευή και στα προσωπικά του αντικείμενα και ποσό 2.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για το πλήγμα αυτό και τις επιπτώσεις της πυρκαγιάς.

Με την υπ' αρ. **9507/2025** απόφαση του 18^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών έγινε εν μέρει δεκτή η με αρ. εισαγ. ΑΓ4382/2023 αγωγή και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση των εναγομένων (Ελληνικού Δημοσίου, Περιφέρειας Αττικής και Δήμου Μαραθώνα), ευθυνομένων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, να καταβάλουν, εντόκως νομίμως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως, στην 1^η ενάγουσα (Χ.Τ.) το ποσό των 60.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της μητέρας της και στον 2^ο ενάγοντα ομοίως το ποσό των 60.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της μητέρας του, ενώ απορρίφθηκε η αγωγή όσον αφορά στους λοιπούς ενάγοντες/ενάγουσες.

Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 481, 482 και 487 του Αστικού Κώδικα, εις ολόκληρον ευθύνη σημαίνει ότι έκαστος των εναγομένων είναι υπόχρεος σε καταβολή ολόκληρου του ποσού και δεν δύναται να αρνηθεί έναντι του ενάγοντος την υποχρέωσή του αυτή με το αιτιολογικό ότι είναι και άλλος εναγόμενος υπόχρεος, σε περίπτωση όμως που καταβάλει ένας εξ αυτών το ποσό αυτό απαλλάσσονται και οι λοιποί έναντι του δανειστή (ενάγοντος), ενώ εκείνος που κατέβαλε, δύναται να αναζητήσει το ποσό που κατέβαλε από τους λοιπούς συνοφειλέτες, αναλόγως του μέτρου ευθύνης εκάστου που τυχόν θα καθοριστεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν άσκησης σχετικής αγωγής (αναγωγής) εκ μέρους του.

Το δικάσαν Δικαστήριο, παρά τις κρίσεις του περί των πράξεων και παραλείψεων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες ήταν επαρκώς ικανές και μπορούσαν, αντικειμενικώς, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, να επιφέρουν το ζημιογόνο αποτέλεσμα, ήχθη σε κρίση περί αποζημιωτικής ευθύνης και της Περιφέρειας Αττικής, εις ολόκληρον ευθυνομένης με το Ελληνικό Δημόσιο.

Μέχρι σήμερα, όλες οι αποφάσεις που έχουν περιέλθει σε γνώση μας διαλαμβάνουν στο σκεπτικό τους αντίστοιχες κρίσεις με τις ως άνω καθ' ο μέρος αφορά στο Ελληνικό Δημόσιο.

Αντιθέτως, καθ' ο μέρος αφορά στην Περιφέρεια Αττικής υπάρχει σειρά δικαστικών αποφάσεων, με τις οποίες έχουν απορριφθεί συναφείς αγωγές κατά το μέρος που στρέφονταν εναντίον της (Ενδεικτικώς: οι υπ' αρ. 17531/2023, 8832/2023, 596/2024, 4689/2024, 17487/2023, 11017/2023, 8334/2024, 16129/2023, Α3043/2024, 6874/2023 αποφάσεις κ.α).

Λαμβάνοντας υπόψη τα κριθέντα με τις ως άνω απορριπτικές για την Περιφέρεια Αττικής δικαστικές αποφάσεις, αλλά και τα όσα εκτέθηκαν με τις έγγραφες απόψεις της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας και όσα αναπτύχθηκαν ενώπιον του δικάσαντος Δικαστηρίου από την Περιφέρεια Αττικής με το υπόμνημα της πληρεξουσίας δικηγόρου της εξωτερικής δικηγορικής εταιρείας που την εκπροσώπησε, θα στοιχειοθετούντο, κατ' αρχάς, λόγοι για την

άσκηση έφεσης κατά των ανωτέρω δικαστικών αποφάσεων όσον αφορά στις αποδοθείσες στην Περιφέρεια Αττικής πλημμέλειες, που άπτονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κειμένων διατάξεων, σε εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και σε πλημμελείς και αντιφατικές αιτιολογίες.

Ωστόσο, όπως είναι γνωστόν, στο νομοσχέδιο για την «Ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» περιελήφθη διάταξη περί μη άσκησης ή παραίτησης, κατά περίπτωση, από ένδικα μέσα σε δίκες που αφορούν αγωγές για αξιώσεις που γεννήθηκαν λόγω της πλημμύρας της 15ης.11.2017 στην ευρύτερη περιοχή της Μάνδρας Αττικής και της πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική.

Η διάταξη αυτή, όπως εισήχθη στην Βουλή των Ελλήνων, αφορούσε αρχικά μόνο το Ελληνικό Δημόσιο, δεδομένου και του ότι το τελευταίο δεν τελεί στις ως άνω συναφείς δίκες με την Περιφέρεια Αττικής (και τους Δήμους) σε σχέση αναγκαστικής ομοδικίας, αλλά σε σχέση απλής ομοδικίας, πλην όμως κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου προστέθηκαν στις υπόψη ρυθμίσεις και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού.

Ως εκ τούτου το άρθρο 224 του Ν. 5193/2025, όπως ισχύει, ορίζει τα εξής:

«1. Κατά οριστικών αποφάσεων πρωτοβαθμίων διοικητικών Δικαστηρίων, με τις οποίες σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' ή β' βαθμού κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί αστικής ευθύνης, επιδικάζονται: α) χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης υπέρ μελών οικογένειας προσώπου που απεβίωσε ή λόγω ηθικής βλάβης εξαιτίας τραυματισμού προσώπου και β) είτε κατά την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική, το Ελληνικό Δημόσιο ή οι Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού δεν ασκούν ένδικο μέσο ή παραιτούνται από το ασκηθέν.2.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται δίκες, που κατέστησαν εκκρεμείς ενώπιον δευτεροβάθμιων διοικητικών δικαστηρίων, κατόπιν άσκησης έφεσης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου κατά το μέρος που αφορούν απαιτήσεις της παρ. 1.

4. Το δικαίωμα αναγωγής του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού κατά συνυπόχρεου τρίτου, δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις του παρόντος».

Κατ' αρχάς, θα πρέπει και εν προκειμένω να επισημανθεί ότι με τις ανωτέρω διατάξεις δεν παρακωλύεται το δικαίωμα των εναγόντων-εναγουσών στις ως άνω υποθέσεις, να ασκήσουν, σύμφωνα με τις πάγιες δικονομικές διατάξεις, ενόψει, άλλωστε και του, διασφαλίζοντας το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, άρθρου 20 του Συντάγματος, που έχει εφαρμογή και στις διοικητικές δίκες, ένδικα μέσα κατά εκδοθεισών ή εκδοθησομένων δικαστικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, με τις ως άνω διατάξεις της παρ. 1 προβλέφθηκε, ως προεκτέθηκε, ότι πέραν του Ελληνικού Δημοσίου και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού (Δήμοι και Περιφέρεια Αττικής) δεν ασκούν ένδικα μέσα ή παραιτούνται από τα ήδη ασκηθέντα, στο μέτρο που πρόκειται για αξιώσεις που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πεδίο.

Σημειώνεται, ότι για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων δεν έχει περιέλθει, μέχρι σήμερα, σε γνώση μας, κάποια διευκρινιστική εγκύκλιος, ενώ από τις μέχρι σήμερα δικαστικές αποφάσεις των αποκλειστικά αρμόδιων κατά το Σύνταγμα και το νόμο Δικαστηρίων δεν έχουν επιλυθεί ενιαίως και στο σύνολό τους τα νομικά και ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν εξ αυτών.

Κατόπιν και της ανακοίνωσης της Περιφέρειας Αττικής για την άμεση υλοποίηση των προβλέψεων του νόμου, παραθέτουμε τα εξής όσον αφορά στο ζήτημα του κατά πόσο οι αξιώσεις που επιδικάστηκαν με τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπίπτουν ή μη στο ρυθμιστικό πεδίο των ως άνω διατάξεων:

Στην προκειμένη περίπτωση με την υπ' αρ. **9818/2025** απόφαση του 25^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών επιδικάστηκε στην 1^η ενάγουσα το ποσό των 40.000€ λόγω ηθικής βλάβης, πλην άλλων, ένεκα τραυματισμού της και βλάβης της υγείας της. Συνεπώς, η εν λόγω επιδικασθείσα αξίωση εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για την οποία προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση επιδικάστηκε στην 1^η ενάγουσα το ποσό των 2.018,03€ για υλικές ζημιές και στον 2^ο ενάγοντα το συνολικό ποσό των 4.018,03€ (2.018,03€ για υλικές ζημιές στην εξοχική κατοικία του, στην οικοσκευή και στα προσωπικά του αντικείμενα και 2.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για το πλήγμα αυτό και τις επιπτώσεις της πυρκαγιάς).

Οι εν λόγω επιδικασθείσες αξιώσεις δεν εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025.

Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν. 2717/1999), όπως ισχύει, δεν υπόκεινται σε έφεση αποφάσεις που αφορούν σε χρηματικές διαφορές, αν το αντικείμενο τους δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

Συνεπώς και λαμβανομένου υπόψη ότι τα επιδικασθέντα υπέρ εκάστου των εναγόντων ποσά (2.018,03€ για την 1^η ενάγουσα και 4.018,03€ για τον 2^ο ενάγοντα), τα οποία και μόνο δεν εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, υπολείπονται του ως άνω ορίου, δεν χωρεί παραδεκτώς έφεση κατά το μέρος αυτό.

Περαιτέρω, με την υπ' αρ. **9507/2025** απόφαση του 18^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών επιδικάστηκε τόσο στην 1^η ενάγουσα, όσο και στον 2^ο ενάγοντα χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της μητέρας τους, ήτοι μέλους της οικογένειάς τους κατά την έννοια της ΑΚ 932. Ως εκ τούτου οι επιδικασθείσες αξιώσεις εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

Συμπερασματικά:

(α) Καθ' ο μέρος αφορά στην υπ' αρ. **9818/2025** απόφαση του 25^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών:

-Η επιδικασθείσα στην 1^η ενάγουσα αξίωση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ένεκα τραυματισμού της εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για την οποία προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου, ενώ όσον αφορά στην επιδικασθείσα στην ίδια ενάγουσα αποζημίωση για υλικές ζημιές, ύψους 2.018,03€, δεν χωρεί παραδεκτώς άσκηση έφεσης, καθόσον το ποσό υπολείπεται του ορίου του εκκλητού και ως εκ τούτου εισηγούμαστε τη μη άσκησή της.

-Για το επιδικασθέν στον 2^ο ενάγοντα ποσό για υλικές ζημιές και λόγω ηθικής βλάβης από τις ζημιές αυτές και τις επιπτώσεις της πυρκαγιάς, συνολικού ύψους 4.018,03€, δεν δύναται παραδεκτώς να ασκηθεί έφεση, καθόσον το ποσό αυτό υπολείπεται του ορίου του εκκλητού και ως εκ τούτου εισηγούμαστε τη μη άσκησή της.

(β) Καθ' ο μέρος αφορά στην **9507/2025** απόφαση του 18^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών οι επιδικασθείσες αξιώσεις εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ.1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου. Σύμφωνα με το άρθρο 176 παρ. 1 περ. θ' του Ν. 3852/2010, ως ισχύει, σε συνδυασμό με το άρθρο 175Α του ιδίου Νόμου, η Περιφερειακή Επιτροπή «...αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων...» και ως εκ τούτου παρακαλείσθε όπως αποφασίσετε σχετικά

Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της
η Περιφερειακή Επιτροπή
ομόφωνα αποφασίζει

Τη μη άσκηση έφεσης (α) κατά της υπ' αρ. 9818/2025 απόφασης του 25ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και (β) κατά της υπ' αρ. 9507/2025 απόφασης του 18ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Χαρδαλιάς

Τα Μέλη

Τουμαζάτου Μαριάννα
Κωνσταντέλλου Αθηνά
Γώγος Χρήστος
Παπασπύρου Αθανασία
Βλάχου Γεωργία
Μπαλάφας Γεώργιος
Λογοθέτη Αικατερίνη
Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
Μαγγανάρης Νικόλαος
Τάσης Γεώργιος